

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Wigierskiego Parku Narodowego, zwanego dalej „Planem ochrony”, jest aktem prawnym określającym sposoby ochrony zasobów, tworów i składników przyrody występujących na terenie Wigierskiego Parku Narodowego, zwanego dalej „Parkiem”. Plan ochrony tworzy się dla właściwego funkcjonowania parku narodowego i jego ochrony. Zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, Plan ochrony sporządza dyrektor parku narodowego na okres 20 lat. Ustawa określa zakres informacji, jakie należy uwzględnić przy sporządzaniu projektu planu ochrony oraz wymienia, co powinien zawierać projekt planu ochrony dla parku narodowego. Plan ochrony ustanowiony dla parku narodowego, zgodnie z art. 30 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, po uwzględnieniu zakresu, o którym mowa w art. 29 ustawy, staje się równocześnie planem ochrony dla integralnej z parkiem narodowym części obszaru Natura 2000. W myśl art. 19 ust. 5 ustawy Minister Środowiska ustanawia plan ochrony dla parku narodowego w drodze rozporządzenia.

Szczegółowe regulacje, co do trybu sporządzania planu ochrony, zakresu prac, sposobu zmian planów ochrony oraz zakresu i sposobu ochrony zasobów, tworów i składników przyrody zawiera rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Wigierski Park Narodowy nie posiada wieloletniego planu ochrony. Opracowywany w latach 1995-1999 projekt „Projekt Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego na lata 1999-2019” i przesłany do Ministerstwa Środowiska został zatwierdzony do realizacji, jednak po ponad roku został zawieszony. Do chwili obecnej funkcjonowanie Parku oparte było na ustanawianych przez Ministra Środowiska w drodze rozporządzenia, a od 2005 r. w drodze zarządzenia, zadaniach ochronnych. Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody plan ochrony dla parku narodowego ustanawia się w terminie 5 lat od dnia utworzenia parku narodowego.

Prace zmierzające do stworzenia projektu planu ochrony (obejmujące: aktualizację prac terenowych przeprowadzonych w latach 1995-1999, konsultacje społeczne oraz uwzględnienie zakresu związanego z obszarem Natura 2000 PLH200004 Ostoja Wigierska) dla Wigierskiego Parku Narodowego rozpoczęto w 2010 r. W drodze przetargu zostali wyłonieni wykonawcy poszczególnych operatów częściowych. Na potrzeby planu ochrony wykonano 11 eksperckich operatów tematycznych. Po zakończeniu prac nad projektem, Dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego na podstawie art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody ogłosił rozpoczęcie konsultacji zapewniając tym samym udział społeczeństwa w pracy nad projektem planu ochrony Wigierskiego Parku Narodowego. Zostały one przeprowadzone zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.).

Odbyło się pięć warsztatów prezentujących wyniki prac nad poszczególnymi operatami. Podczas pierwszego spotkania z dnia 28.11.2012 r. w Gawrych Rudzie, dotyczącego ekosystemów leśnych Parku, Jarosław Borejszo – koordynator projektu, Maciej Szneidrowski – główny wykonawca operatu ochrony ekosystemów leśnych oraz Stanisław Miścicki – współwykonawcy operatu przedstawili wyniki badań terenowych, wstępne koncepcje i podejście do przyszłości lasów na terenie Parku. Dyskusja nad wynikami badań dotyczyła kwestii merytorycznych nad słuszością wymuszonej regeneracji lasu na siedliskach gradowych oraz możliwości ochrony siedlisk łągowych w ramach ochrony biernej i czynnej. Zwrócono uwagę, że w czasie istnienia Parku nastąpił wzrost zasobności drzewostanów.

Podczas drugiego spotkania dyskusyjnego w dniu 14 marca 2013 r. w Muzeum Wigier w Starym Folwarku poruszono problematykę ochrony ekosystemów wodnych Parku. Jarosław Borejszo – koordynator projektu, Andrzej Weigle – główny wykonawca planu, Mieczysław Dąbrowski, Andrzej Górniak, Tadeusz Krzywosz, Piotr Szwarczewski – współtwórcy operatu wodnego przedstawili aktualne informacje o stanie wód otwartych, podziemnych i problematykę ochroną ryb. Na wstępie w odpowiedzi na zapytania przedstawicieli gmin, przedstawiono harmonogram spotkań tematycznych i o możliwościach składania uwag do planu zamieszczanego sukcesywnie na stronie internetowej. W części dyskusyjnej odniesiono się do przedstawionych uwag o rozważenie odtworzenia możliwości naturalnego tarła ryb. Istniejące badania dają podstawę do twierdzenia, że bez pomocy człowieka populacja sielawy nie utrzymałaby się. Niezbędna do tego poprawa stanu ekologicznego Wigier postępuje bardzo wolno. Twórcy operatów odnosili się do proponowanych działań

związanych z likwidacją jazu przy wylęgarni w Tartaku, udostępnianie rzeki Piertanki dla spływów kajakowych i wydłużenia okresu połowów wędkarskich szczupaka. Uzasadniali, że działania te nie zagrażają, ani zmianom poziomowi wód w jeziorach, ani migracji ryb, a koniecznością większych połowów szczupaka ze względu na jego zwiększającą się liczebność. Twórcy operatu wodnego przekonywali zainteresowanych, że jakość wody podziemnej jest dobra, że mimo znacznego depozytu biogenów w ostatnich dekadach stężenie azotanów i azotynów nie były przekroczone. Jako podsumowanie dyskusji uznano, że wyjątkowość Jezior Wigierskich polega na tym, że pomiary jakości wód i stanu ryb sięgają 1900 roku i są to najdłuższe ciągi obserwacyjne w Polsce. Jeziora wigierskie powinny być zbiornikami reperowymi i wyznaczać pułap stanu ekologicznego. Przedstawiciele mieszkańców prosili o wyjaśnienia w kwestii budowania nowych pomostów na jeziorze Wigry. Autorzy operatów oznajmili, że przewidziano w planie ograniczenia z powodów: przyrodniczych – każde zniszczenie roślinności w strefie brzegowej obniża odporność jeziora na czynniki zewnętrzne oraz społeczny – przekraczanie dopuszczalnej pojemności osób, która może przebywać nad wodą.

Podczas trzeciego spotkania dyskusyjnego w dniu 20 czerwca 2013 roku poświęconego ochronie gatunkowej roślin, grzybów i zwierząt w Ośrodku Edukacji Środowiskowej Wigierskiego Parku Narodowego. Jarosław Borejszo – koordynator projektu, Andrzej Weigle – główny wykonawca planu, Marek Halama – wykonawca Operatu ochrony grzybów, Maciej Romański – współwykonawca Operatu ochrony roślin, Maciej Gromadzki – wykonawca Operatu ochrony fauny – przedstawili aktualny stan wykonywania badań oraz szczegółowo wyniki inwentaryzacji oraz zalecenia dotyczące ochrony roślin, grzybów, porostów i zwierząt w Parku. Zwrócono uwagę na konieczność odniesienia wyników inwentaryzacji do szczegółowych zaleceń w planie ochrony, podkreślenia roli starych drzewostanów, martwego drewna (kłód) i gatunków liściastych w tworzeniu dogodnych warunków dla cennych gatunków grzybów i porostów. Autor operatu dotyczącego grzybów rozwiewał obawy, że zbieranie grzybów jadalnych w lasach Parku nie ma wpływu na stan grzybów i nie stanowi zagrożenia. Odnośnie roślin, wskazywano w dyskusji potrzebę współdziałania z użytkownikami gruntów, promowania i doradztwa dla mieszkańców wsi w zakresie programów rolnośrodowiskowych. Dyskusja nad operatem fauny odnosiła się do kwestii metodycznych i potrzeb dokonania waloryzacji. Odniesiono się szeroko do konieczności zaproponowania w operatach konkretnych działań w sprawie korytarzy ekologicznych, obszarów koniecznych do zaproponowania ograniczeń w nowej zabudowie, ograniczeń budowy turbin wiatrowych i ograniczania liczebności kormoranów.

Podczas czwartego spotkania dyskusyjnego – warsztatów w dniu 17 września 2013 roku w Pokamedulskim zespole klasztornym we wsi Wigry Jarosław Borejszo – koordynator projektu, Andrzej Weigle – główny wykonawca planu oraz wykonawca operatu zagospodarowania przestrzennego, Piotr Sikorski – wykonawca operatu siedlisk nieleśnych i operatu krajobrazowego, Maciej Gromadzki – wykonawca operatu ochrony fauny, Maciej Ambrosiewicz – wykonawca operatu kulturowego – zreferowali aktualny stan prac nad planem ochrony dla Parku. Wójt Gminy Suwałki złożył wniosek dotyczący odstąpienia od wyznaczenia terenów wyłączonych z możliwości zabudowy, a także wprowadzania nakazu zachowania określonych obszarów rolniczego zagospodarowania. Autorzy operatów wyjaśniali następnie potrzebę ustalenia 200-metrowej strefy ochronnej wód. Poddano pod rozagę opracowanie stref w odniesieniu do granic geodezyjnych działek. Przedstawiono poszczególne przykłady zainteresowanym i wyjaśniano konieczność wprowadzenia ograniczeń w pobliżu siedlisk przyrodniczych Natura 2000. Autorzy operatów wnioskowali o zgłaszanie uwag, by mogli podejmować decyzję o możliwym wpływie na obiekt chroniony, dysponując wiedzą o planach użytkowników odnośnie wejścia w programy rolno-środowiskowe, prowadzenia zmian w użytkowaniu gruntów w miejscach newralgicznych.

Szóste spotkanie dyskusyjne – warsztaty odbyło się w dniu 21 listopada 2014 roku w Obiecku Hotelarsko-Gastronomicznym „Holiday” w Starym Folwarku. Spotkanie było poświęcone dalszej problematyce zagospodarowania przestrzennego Wigierskiego Parku Narodowego oraz obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska. Na spotkaniu przedstawiono opracowanie "Szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia ich użytkowania w strefie ochrony krajobrazowej WPN" wraz z mapą. Spotkanie miało charakter otwarty. Jarosław Borejszo – koordynator projektu, zreferował ogólne zadania planu ochrony, a Andrzej Weigle – główny wykonawca planu oraz wykonawca operatu zagospodarowania przestrzennego – przedstawił kolejną propozycję warunków zagospodarowania przestrzennego. Kolejno przedstawiciele władz lokalnych zgłaszali uwagi ogólne do dokumentu. Następnie przedstawiono wszystkie obszary zwartej zabudowy komentując najnowsze zmiany, by zainteresowani mogli zgłaszać uwagi.

Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska uzyskał pozytywną opinię Rady Naukowej Parku na posiedzeniu w dniu 03.11.2015 r. Następnie został przedstawiony do konsultacji społecznych w dniu

16.02.2015 r. poprzez umieszczenie go na stronie internetowej, z jednoczesnym określeniem terminu do zgłaszania uwag do dnia 11.03.2015 roku.

Przedstawiciele Wigierskiego Parku Narodowego wzięli udział w spotkaniach z mieszkańcami wsi położonych na terenie Parku oraz w posiedzeniach rad gmin poświęconych projektowi planu ochrony, wyjaśniając między innymi intencje zapisów projektu oraz konieczność umieszczenia w nim kwestii związanych z przestrzennym zagospodarowaniem terenów położonych poza obszarem parku (w jego najbliższym sąsiedztwie) – zapis do ewentualnej korekty.

Załącznik do projektu rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Wigierskiego Parku Narodowego zawiera następujące rozdziały:

- 1) cele ochrony przyrody na obszarze Parku oraz wskazanie przyrodniczych i społecznych uwarunkowań ich realizacji, które stanowią rozdział 1 załącznika do rozporządzenia;
- 2) wskazanie obszarów ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, które stanowią rozdział 2 załącznika do rozporządzenia;
- 3) opis granic, mapę części obszaru Natura 2000 PLH200004 pokrywającej się z granicami Parku, które stanowią rozdział 3 załącznika do rozporządzenia;
- 4) identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków dla obszaru Parku w tym identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony dla części obszaru Natura 2000 PLH200004 pokrywającej się z granicami Parku, które stanowi rozdział 4 załącznika do rozporządzenia;
- 5) określenie warunków utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony części obszaru Natura 2000 PLH200004 pokrywającej się z granicami Parku, zachowania integralności tego obszaru oraz spójności sieci obszarów Natura 2000, które stanowią rozdział 5 załącznika do rozporządzenia;
- 6) wskaźniki właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk na obszarze Parku stanowiących przedmioty ochrony części obszaru Natura 2000 PLH200004 pokrywającej się z granicami Parku, które są określone rozdziale 6 załącznika do rozporządzenia;
- 7) określenie działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań na obszarze Parku oraz określenie działań ochronnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony części obszaru Natura 2000 PLH200004 pokrywającej się z granicami Parku, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, które stanowi rozdział 7 załącznika do rozporządzenia;
- 8) określenie sposobów monitoringu realizacji zadań ochronnych oraz ich skutków na obszarze Parku w odniesieniu do części obszaru Natura 2000 PLH200004 pokrywającej się z granicami Parku, które stanowi rozdział 8 załącznika do rozporządzenia;
- 9) określenie sposobów monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk na części obszaru Natura 2000 PLH200004 pokrywającej się z granicami Parku, które stanowi rozdział 9 załącznika do rozporządzenia;
- 10) wskazanie obszarów i miejsc udostępnionych dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb oraz określenie sposobów ich udostępniania, które stanowi rozdział 10 załącznika do rozporządzenia;
- 11) wskazanie miejsc, w których może być prowadzona działalność handlowa i rolnicza, które stanowią rozdział 11 załącznika do rozporządzenia;
- 12) ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych na obszarze Parku oraz niezbędnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 PLH200004, które stanowią rozdział 12 załącznika do rozporządzenia.

Dokumentacja Planu ochrony dla Wigierskiego Parku Narodowego składa się z następujących części:

- 1) Operat ochrony walorów i zasobów przyrody nieożywionej i gleby – aktualizacja;
- 2) Operat ochrony zasobów i ekosystemów wodnych;
- 3) Operat ochrony ekosystemów leśnych;
- 4) Operat ochrony walorów lądowych ekosystemów nieleśnych, torfowiskowych i bagiennych;
- 5) Operat ochrony grzybów;
- 6) Operat ochrony flory;

- 7) Operat ochrony fauny (fauna lądowa);
- 8) Operat ochrony wartości kulturowych – aktualizacja;
- 9) Operat ochrony zasobów i walorów krajobrazowych – aktualizacja;
- 10) Operat zagospodarowania przestrzennego.
- 11) Opracowania analityczne.

W rozdziale 1 załącznika do rozporządzenia na postawie zapisów operatów szczegółowych określono cele ochrony przyrody na obszarze Parku oraz wskazanie przyrodniczych i społecznych uwarunkowań ich realizacji. Sformułowano ogólne cele ochrony przyrody Parku jak i cele szczegółowe w odniesieniu do przyrody nieożywionej, ekosystemów leśnych, lądowych ekosystemów nieleśnych, ekosystemów wodnych, gatunków roślin, grzybów i ich siedlisk, gatunków zwierząt i ich siedlisk, siedlisk przyrodniczych, krajobrazu, wartości kulturowych oraz obszarów Natura 2000.

1. Przyrodnicze uwarunkowania celów ochrony przyrody określono poprzez:

- 1) opisanie celów ochrony Parku w tym głównych typów ekosystemów, gatunków roślin, zwierząt i grzybów, krajobrazów i wartości kulturowych;
- 2) przyrodnicze uwarunkowania realizacji celów ochrony;
- 3) zestawienie ilości występujących w Parku gatunków zwierząt, roślin i grzybów;
- 4) społeczne uwarunkowania realizacji celów ochrony.

2. Społeczne uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody określono poprzez:

- 1) podanie aktów prawnych powołujących Park i stanowiących podstawy jego funkcjonowania;
- 2) określenie położenia administracyjnego i powierzchni Parku w rozbiciu na kategorie gruntów oraz jego otuliny;
- 3) wykaz kategorii użytkowania gruntów na obszarze Parku według form własności.

W rozporządzeniu podano kody Natura 2000 identyfikujące przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 PLH200004 Ostoja Wigierska. Przedmiotami ochrony są niektóre gatunki flory i fauny oraz siedliska przyrodnicze. Kody stosowane w sieci obszaru Natura 2000 stanowią podstawową jednostkę pozwalającą na identyfikowanie poszczególnych przedmiotów ochrony na obszarze Polski, a także w pozostałych krajach Unii Europejskiej. Kody Natura 2000 pozwalają na ujednoczenie podejścia do ochrony przedmiotów ochrony w przypadkach zdarzających się synonimów nazw łacińskich, a także w przypadku identyfikacji i wyodrębnienia nowych gatunków w Obrębie danego rodzaju. Kody gatunków i siedlisk są tożsame dla innych dokumentów planistycznych dotyczących ochrony przyrody na całym obszarze Natura 2000 PLH200004 Ostoja Wigierska, poza granicami Parku narodowego, a w szczególności dla Planu Zadań Ochronnych (PZO). Stanowią więc wspólny mianownik i zapewniają spójność w zakresie porównań dotyczących prowadzonych działań ochronnych oraz odnośnie wytycznych dla monitoringu wyróżnionych gatunków i siedlisk przyrodniczych. Ponadto, podstawową funkcją prezentowanych kodów Natura 2000 w rozporządzeniu jest możliwość pełnego rozróżnienia działań ochronnych planowanych na rzecz poszczególnych gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarze Natura 2000 oraz tych, które pozostają wyłącznym przedmiotem zainteresowania (i ochrony) na obszarze Wigierskiego Parku Narodowego.

Rozdział 2 załącznika do rozporządzenia zawiera wskazanie obszarów ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej.

Podano lokalizację i powierzchnię obszarów objętych poszczególnymi rodzajami ochrony. Podział Parku na rodzaje ochrony podano zgodnie z mapą ewidencyjną Wigierskiego Parku Narodowego.

Rozdział 3 załącznika do rozporządzenia zawiera opis granic, mapę części obszaru Natura 2000 PLH200004 pokrywającej się z granicami Parku.

Opisano granice obszaru Natura 2000 PLH200004 w części pokrywającej się z granicami Wigierskiego Parku Narodowego (w układzie współrzędnych, o którym mowa w § 3 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 2000 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. Nr 70, poz. 821)).

Na podstawie operatów cząstkowych:

1) wymieniono:

- a) typy siedlisk przyrodniczych w obszarach Natura 2000 wraz z ich kodami, wymagające ochrony,
- b) gatunki ptaków z załącznika I dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. U. L 20 z 26.01.2010, str. 7-25), zwanej dalej „Dyrektywą Ptasią” i gatunki z załącznika II dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony dzikich siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. L 206 z 22.07.1992, str. 7), zwanej dalej „Dyrektywą Siedliskową” występujące na obszarze Parku;

2) opisano:

- a) stan ochrony siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, na części obszaru Natura 2000 PLH200004 pokrywającej się z granicami Parku,
- b) stan ochrony gatunków zwierząt i roślin wymienionych w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej oraz gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej na części obszaru Natura 2000 PLB200002 pokrywającej się z granicami Parku,
- c) stan ochrony regularnie występujących migrujących gatunków ptaków, niewymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej, stanowiących przedmioty ochrony części obszaru Natura 2000 PLB200002 pokrywającej się z granicami Parku.

Rozdział 4 załącznika do rozporządzenia zawiera identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków dla obszaru Parku w tym identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk na części obszaru Natura 2000 PLH200004 pokrywającej się z granicami Parku.

Przedstawione w tabelach zagrożenia dotyczą przedmiotów ochrony identyfikowanych na obszarze Natura 2000, jak również zagrożeń dla gatunków i siedlisk identyfikowanych z punktu widzenia potrzeb ochrony na obszarze Parku. Podanie specyficznego kodu Natura 2000 pozwala na precyzyjne rozróżnienie gatunków bądź siedlisk przyrodniczych stanowiących zainteresowanie Wspólnoty. Zidentyfikowane zagrożenia dla gatunków i siedlisk na obu nakładających się obszarach są w większości przypadków tożsame, dlatego też dane na temat poszczególnych gatunków i siedlisk zostały przedstawione łącznie w jednej tabeli zbiorczej. Zaprezentowane podejście oparte na posiadanej przez Park eksperckiej wiedzy przyrodniczej dotyczy także podania tożsamych sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych.

Na podstawie operatów cząstkowych, stanowiących materiał ekspercki w sporządzaniu planu ochrony, zidentyfikowano 15 zagrożeń wewnętrznych istniejących, 2 zagrożenia wewnętrzne potencjalne, 5 zagrożeń zewnętrznych istniejących oraz 4 zagrożenia zewnętrzne potencjalne. Dla części zagrożeń wskazano zagrożone siedlisko przyrodnicze lub/i gatunek, w tym gatunki Natura 2000 oraz sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków. Zidentyfikowanie zagrożeń stanowiło podstawę do zaplanowania zabiegów ochronnych. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz zakres zadań ochronnych zostały opracowane w formie tabelarycznych zestawień osobno dla zadań wynikających z potrzeb funkcjonowania ekosystemów Parku, a osobno dla gatunków oraz siedlisk chronionych w ramach Dyrektywy Ptasiej oraz Dyrektywy Siedliskowej. W zestawieniach określono zagrożenia oraz sposoby i zakres prowadzenia zabiegów w ramach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej z podaniem lokalizacji, ich rozmiaru oraz określeniem ekosystemów, w których mają być wykonane.

Rozdział 5 zawiera warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony części obszaru Natura 2000 PLH200004 objętej granicami Parku, zachowania integralności tego obszaru oraz spójności sieci obszarów Natura 2000.

Określone zostały warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony dla następujących przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 występujących na obszarze Parku: siedlisk przyrodniczych, gatunków: ptaków, ssaków, płazów i gadów, bezkręgowców, roślin. Zostały też określone warunki zachowania integralności obszaru Natura 2000 oraz ogólnej spójności sieci obszarów Natura 2000.

Rozdział 6 zawiera wskaźniki właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk na obszarze Parku stanowiących przedmioty ochrony części obszaru Natura 2000 PLH200004 oraz PLB200002 pokrywającej się z granicami Parku.

Określone zostały wskaźniki właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz zwierząt i roślin wymienionych w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 PLH200004 Ostoja Wigierska, oraz wskaźniki właściwego stanu ochrony gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej, będących przedmiotami ochrony części obszaru Natura 2000 PLB200002 Puszcza Augustowska objętej granicami Parku.

Rozdział 7 zawiera określenie działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań na obszarze Parku oraz określenie działań ochronnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony części obszarów Natura 2000 PLH200004 i PLB200002 pokrywających się z granicami Parku, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację.

Określone zostały działania ochronne na obszarach objętych ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową:

- 1) program działań ochronnych w obszarach objętych ochroną ścisłą obejmuje działania konieczne takie jak: monitoring przyrodniczy, remonty infrastruktury turystycznej, informacyjnej i edukacyjnej związanej z udostępnieniem terenu oraz minimalizację negatywnych skutków udostępnienia terenu;
- 2) działania ochronne na obszarach objętych ochroną czynną polegające na umożliwieniu przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych, w tym procesów regeneracji, sukcesji i unaturalniania się ekosystemów, zgodnie z przyjętymi założeniami i wyznaczonymi celami ochrony, w rozbięciu na działania w stosunku do roślin, grzybów i zwierząt, przyrody nieożywionej oraz walorów krajobrazowych;
- 3) program działań ochronnych na obszarach objętych ochroną krajobrazową.

Działania ochronne na terenie Parku oraz w części obszaru Natura 2000 PLH200004 Ostoja Wigierska objętej granicami Parku zestawiono w formie tabelarycznej z podaniem ich rodzaju, sposobu wykonania i zakresu oraz ich lokalizacji.

Zaplanowane działania ochronne na okres 20 lat wypełniają postulaty zawarte w poszczególnych operatach szczegółowych i wynikają z określonych sposobów eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków dla zidentyfikowanych rodzajów zagrożeń. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń, prowadzonych badań oraz podejmowanych działań w Parku należy stwierdzić, że zakres i rozmiar zaplanowanych działań i zabiegów ochronnych zapewni sprawne, długofalowe funkcjonowanie Parku i zarządzaniem jego zasobami przyrodniczymi w okresie obowiązywania Planu ochrony.

Rozdział 8 zawiera określenie sposobów monitoringu realizacji zadań ochronnych oraz ich skutków na obszarze Parku w odniesieniu do części obszarów Natura 2000 PLH200004 i PLB200002 pokrywających się z granicami Parku.

Określone zostały wskaźniki monitoringu realizacji działań ochronnych oraz ich skutków oraz parametry i wskaźniki niezbędne do zapewnienia i osiągnięcia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w poszczególnych latach obowiązywania planu ochrony, a także źródła i częstotliwość zbierania informacji.

Rozdział 9 zawiera określenie sposobów monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk na obszarze Parku stanowiących przedmioty ochrony części obszarów Natura 2000 PLH200004 i PLB200002 pokrywających się z granicami Parku.

Określono sposoby monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 w granicach Parku, w tym metodę i zakres monitoringu, niezbędną częstość kontroli, rodzaj powierzchni oraz kontrolowany parametr/wskaźnik w odniesieniu do podejmowanych działań monitoringowych. Metodyka Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska została opisana w: Mróz W. (red.) 2010. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa. i Mróz W. (red.) 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część III. GIOŚ, Warszawa

Rozdział 10 określa obszary i miejsca udostępnione dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb oraz określenie sposobów ich udostępniania.

W formie tabel zawierających informacje dotyczące: obszarów i miejsc udostępnianych, sposobu udostępniania oraz maksymalnej liczby osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu zestawiono:

- 1) miejsca udostępniane dla celów edukacyjnych;
- 2) miejsca udostępniane dla celów turystycznych;
- 3) miejsca udostępniane dla celów rekreacyjnych;
- 4) miejsca udostępniane dla celu amatorskiego połowu ryb.

Prowadzenie badań naukowych na terenie Parku odbywa się na podstawie decyzji wydanej przez dyrektora Parku zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 24 ustawy o ochronie przyrody.

Rozdział 11 określa miejsca, w których może być prowadzona działalność handlowa i rolnicza.

Określono dopuszczany rodzaj działalności handlowej i rolniczej

Rozdział 12 zawiera ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych na obszarze Parku oraz niezbędnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszary Natura 2000 PLH200004 i PLB200002.

Sformułowano propozycje ustaleń do nowotworzonych studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych mogących posiadać wpływ na walory przyrodnicze Parku.

Wychodząc na przeciw kompleksowemu podejściu do realizowanych przez Park działań na rzecz ochrony przyrody, wyznaczono przebieg korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym i korytarzy łączących Park z otoczeniem. Określono w ten sposób długofalową politykę Parku w kontekście konieczności zapewnienia niezbędnej łączności ekologicznej w szczególności dla swobodnego i niezakłóconego przemieszczania się zwierząt oraz rozprzestrzeniania się roślin i grzybów w Obrębie samego parku narodowego, integralnego z nim obszaru Natura 2000 oraz w układzie powiązań przestrzennych o znaczeniu ponadregionalnym.

Wprowadzono wskazania odnośnie zapisów do przyszłych studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania przestrzennego województwa, jako działania niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Wskazania te dotyczą także wyłączenia z zabudowy niektórych terenów mogących się przyczyniać do ograniczania przestrzeni przyrodniczej w Parku i mogącej stanowić potencjalne bariery fizyczne w wyznaczonych korytarzach ekologicznych łączących Park z innymi obszarami o dużym znaczeniu przyrodniczym. Przebieg korytarzy ekologicznych w stosunku do lokalnych uwarunkowań przestrzennych dla poszczególnych gmin, zaprezentowano na rycinie w rozdziale 12 stanowiącym integralną część rozporządzenia.

Przed ustanowieniem planu ochrony Wigierski Park Narodowy wykonuje zabiegi ochronne na podstawie rocznych zadań ochronnych ztwierdzanych zarządzeniami Ministra Środowiska. Na podstawie zadań ochronnych sporządzone są plany rzeczowe. Po zatwierdzeniu planu ochrony nie będzie potrzeby sporządzania zadań ochronnych. Plan ochrony zawiera wskazanie niezbędnych zadań ochronnych, w tym monitoringu gatunków i siedlisk, których ochrona jest związana z powołaniem na terenie Parku obszarów Natura 2000.

Rozporządzenie nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Projektowane rozporządzenie zostało zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Ministra Środowiska przez zamieszczenie linku do zakładki Rządowego Procesu Legislacyjnego na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbینگowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.). Nie zgłoszono zainteresowania przebiegiem prac nad projektem rozporządzenia w trybie art. 7 ww. ustawy o działalności lobbینگowej w procesie stanowienia prawa. Projekt rozporządzenia znajduje się w wykazie prac legislacyjnych Ministra Środowiska.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia wypełnia zobowiązania zawarte w:

- 1) dyrektywie 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20 z 26.01.2010, str. 7);
- 2) dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory tzw. Dyrektywa Siedliskowa (Dz. Urz. L 206 z 22.07.1992 r., str. 7 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102 z późn. zm.).